

Рейтинговий звіт SIMF-003-004 of про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Сімферополь
Тип кредитного рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	14.09.2007 р.
Дата оновлення:	19.06.2009 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaA
Прогноз:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо кредитного рейтингу позичальника

Кредитний рейтинг позичальника ґрунтується на результатах аналізу протягом 2008 року економічних та фінансових показників, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності, та перспективних планах на майбутнє. Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є в розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною.

Історія кредитного рейтингу

Дата	14.09.2007	12.06.2008	11.12.2008	19.06.2009
Рівень рейтингу	uaA	uaA	uaA	uaA
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaA характеризується високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності означає чутливість до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу м. Сімферополя підтримується:

- високим темпом зростання доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів у 2008 році (137,3%);
- відсутністю концентрації надходжень до бюджету міста за основними платниками податків;
- відсутністю прямого боргу Сімферопольської міської ради станом на 01.01.2009 року та низьким рівнем його запланованого зростання у майбутньому;
- зростанням у 2008 році середньомісячної заробітної плати на 29,4% до 1 875,6 грн., яка залишається вищою за середній показник по країні (1 806 грн.).

Рівень кредитного рейтингу м. Сімферополя обмежується:

- уповільненням темпів зростання доходної частини бюджету міста у 2009 році та зниженням ліквідності бюджету (за загальним фондом до 0,9%, за спеціальним фондом до 2,3%) внаслідок кризових явищ в економіці України;
- залежністю бюджету міста від залучення коштів з єдиного казначейського рахунку: співвідношення обсягу залучених у 2008 році позичок з обсягом доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів у відповідному бюджетному періоді складає 21,6%;
- високим рівнем зношеності об'єктів інженерної, транспортної інфраструктури міста та житлового фонду і необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення за значного рівня заборгованості населення за житлово-комунальні послуги.

Резюме

Цей аналітичний звіт розкриває основні зрушення, що відбувалися протягом 2008 року в соціально-економічній та фінансовій сферах м. Сімферополь, та оцінку (через процедуру оновлення рейтингу) їхнього впливу на спроможність Сімферопольської міської ради виконувати свої боргові зобов'язання.

Соціальна сфера та економіка міста

Основні показники соціально-економічного розвитку міста протягом 2005-2008 рр. наведено нижче у таблиці:

Основні показники соціально-економічного розвитку м. Сімферополь протягом 2005-2008 рр.¹

Показник	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	Темп зростання/відхилення, порівняно з 2007 роком, %
Чисельність наявного населення тис. осіб	362,8	362,1	360,8	360,6	на 0,2 тис. осіб менше
Середньооблікова кількість штатних працівників (без урахування малого бізнесу), тис. осіб	127,2	130,1	132,5	135,1	102,0
Рівень зареєстрованого безробіття, %	н/д	0,7	н/д	0,9	н/д
Середньомісячна заробітна плата, грн.	869,5	1 133,8	1 449,6	1 875,6	129,4
Заборгованість з виплати заробітної плати, тис. грн.	3 852,5	5 040,7	5 287,0	7 573,4	143,2
Обсяги реалізації промислової продукції в діючих цінах, млн. грн.	н/д	3 057,1	3 882,1	4 293,2	110,6
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	869,8	1 256,4	1 783,1	2 433,9	136,5
Прямі іноземні інвестиції, млн. дол. США	70,7	89,9	180,5	210,1	116,4
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. дол. США	151,7	188,5	194,4	299,7	154,2
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	44,5	62,6	119,6	97,4	81,4

Джерело: Виконавчий комітет Сімферопольської міської ради

Демографія, трудові ресурси та заробітна плата

Під впливом природного скорочення, чисельність наявного населення м. Сімферополь протягом 2008 року скоротилась на 0,2 тис. осіб і станом на 01.01.2009 р. склала 360,6 тис. осіб. При цьому, на відміну від попереднього періоду, показник механічного приросту населення у 2008 році був позитивним.

¹ Тут і далі. Деякі кількісні данні, які аналізуються в звіті, наведені після відповідного округлення. У зв'язку з цим значення одних і тих же показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових

У зв'язку з кризовими явищами в економіці України, ситуація на ринку праці м. Сімферополя у 2008 році погіршилась. Незважаючи на те, що в цілому у 2008 році середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу у місті збільшилась на 2%, протягом II півріччя 2008 року чисельність зайнятих у місті зменшилась на 1,0 тис. осіб. Масових звільнень вдалося уникнути головним чином за рахунок застосування адміністрацією підприємств та організацій міста вимушених адміністративних відпусток та скорочення робочого часу. Це, відповідно, впливає на обсяг фонду оплати праці у місті, що, у свою чергу, призводить до уповільнення темпів зростання доходної частини загального фонду бюджету міста, та, за збереження вказаних тенденцій у майбутньому, може призвести до її скорочення.

Середньомісячна заробітна плата у м. Сімферополі протягом 2008 року збільшилась на 29,4% і склала 1 875,6 грн., що було на 4% більше, ніж у середньому по країні. При цьому протягом 2007-2008 рр. темпи зростання оплати праці у м. Сімферополі поступаються аналогічним показниками по країні, що призводить до уповільнення темпів зростання доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів.

Зважаючи на значну чисельність зайнятих та високий рівень оплати праці, найбільша питома вага у структурі фонду оплати праці у м. Сімферополі у 2008 році, як і у попередніх періодах, припадає на «Транспорт». Вагома частина фонду оплати праці формується також у промисловості, освіті та державному управлінні. При цьому питома вага жодного з бюджетоформуючих видів економічної діяльності у місті не перевищує 18%, а відтак можна зазначити, що для бюджету м. Сімферополь характерним є прийнятний рівень диверсифікації надходжень податку з доходів фізичних осіб.

Співвідношення обсягу заборгованості з виплати заробітної плати станом на 01.01.2009 р. з обсягом середньомісячного загальноміського фонду оплати праці за січень-грудень 2008 року перебуває на помірному рівні – 3%.

Промисловий комплекс міста

Обсяг реалізації промислової продукції у м. Сімферополі за підсумками 2008 року збільшився, порівняно з 2007 роком, на 10,6% і склав 4,3 млрд. грн., що у розрахунку на одного мешканця було на 29,4% менше, ніж у середньому по країні.

У структурі реалізації промислової продукції підприємствами м. Сімферополь найбільша питома вага припадає на продукцію обробної промисловості, а також на виробництво та розподілення електроенергії, газу та води. Водночас, доволі значні обсяги промислової продукції реалізуються підприємствами видобувної промисловості, провідним з яких є ДАТ «Чорноморнафтогаз».

Сукупна питома вага промислових підприємств міста – найбільших платників податку з доходів фізичних осіб до бюджету міста є меншою за 10% сукупного обсягу надходжень податку.

Транспорт

Зважаючи на статус столиці АРК, м. Сімферополь є потужним транспортним вузлом не лише регіонального, а й національного масштабу. У місті розташовані 2 аеропорти, один з яких – аеропорт «Сімферополь», єдиний у АР Крим аеропорт, який має статус міжнародного, Сімферопольське пасажирське вагонне депо Державного підприємства «Придніпровська залізниця», Кримська дирекція залізничних перевезень, Сімферопольське локомотивне депо. Відповідно, м. Сімферополь притаманний високий рівень оплати праці за галуззю «Транспорт» (2 314,7 грн. у 2008 році, що на 23,4% більше, ніж у середньому по місту). З урахуванням того, що у галузі у відповідному періоді було зайнято 14,4% загальної чисельності працівників міста, це сприяє зростанню фонду оплати праці у місті та збільшенню надходжень податку з доходів фізичних осіб.

Враховуючи що, сукупна питома вага найбільших за обсягами відрахувань податків до місцевого бюджету транспортних підприємств міста є меншою за 7%, можна зробити висновок, що для бюджету м. Сімферополь характерним є прийнятний рівень як галузевої диверсифікації податкових надходжень, так і у частині найбільших платників податків.

Інвестиційна активність та житлове будівництво

У 2008 році у м. Сімферополь було освоєно інвестицій у основний капітал загальним обсягом 2 433,9 млн. грн., що на 36,5²% більше, ніж у відповідному періоді минулого року. У розрахунку на одного мешканця цей показник був на 33,6% більшим, ніж у середньому по країні.

Негативні тенденції на ринку нерухомості м. Сімферополя, головними факторами виникнення яких були зміни курсу гривні до американського долара та погіршення доступу потенційних позичальників до кредитів на придбання житла, спричинили уповільнення обсягів житлового та комерційного будівництва. Обсяг уведеного у 2008 році у м. Сімферополь в експлуатацію житла склав 97,4 тис. кв. м. (81,4% показника 2007 року) та у розрахунку на 1 000 осіб наявного населення на 18,7% перевищив середній показник по країні.

Враховуючи те, що будівельні підприємства, а також організації, що здійснюють свою діяльність у секторі операцій з нерухомістю (ТОВ Фірма «Консоль ЛТД», ВО «Консоль Каркас» та ВО «Консоль Отделка») формують значну частину фонду оплати праці у місті (близько 17% за підсумками 2008 року) можна зазначити, що негативні тенденції розвитку ринку нерухомості у місті обмежують темпи зростання доходної частини бюджету міста.

Станом на 01.01.2009 р. в економіку м. Сімферополь було залучено 210,1 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій, що у розрахунку на одного

² У цінах відповідних років

мешканця складало 75,3% середнього показника по країні. Найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій були залучені підприємствами та організаціями, які займаються будівництвом, операціями з нерухомим майном, а також промисловими підприємствами. Слід зазначити, що порівняно з показником станом на 01.07.2008 року обсяг залучених прямих іноземних інвестицій зменшився на 10,5%.

Зовнішньоекономічна діяльність

Обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств і організацій Сімферополя, який характеризує рівень включення міста у світогосподарські процеси та визначає його місце та роль у системі міжнародної торгівлі, у 2008 році склав 299,7 млн. дол. США, що у розрахунку на одного мешканця становило 25,1% середнього показника по країні.

У структурі товарного експорту-імпорту м. Сімферополь суттєвих змін протягом аналізованого періоду не відбулося. Як і раніше, в ній переважає продукція машинобудування, а також продукція нафтохімічного комплексу.

Обсяг зовнішньоторговельного обороту послугами підприємств і організацій м. Сімферополя у 2008 році збільшився, порівняно з попереднім періодом, на 57% і склав 84,3 млн. дол. США. Як і у попередньому періоді, експорт послуг суттєво перевищує імпорт. У структурі експорту послуг домінують транспортні послуги та послуги у сфері операцій з нерухомістю.

Торгівля і громадське харчування

Як і у попередніх періодах, у м. Сімферополі зберігається тенденція до зростання попиту на споживчі товари та побутові послуги, на що впливає збільшення доходів населення за збереження порівняно низького рівня безробіття. Загальний обсяг роздрібного товарообороту підприємств роздрібною торгівлі і ресторанного господарства у 2008 році збільшився на 49,9%, порівняно з минулим роком, і склав 4,3 млрд. грн. У розрахунку на одного мешканця вказаний показник перевищив середній по країні у 2,3 рази.

Розвиток торгівлі у м. Сімферополь впливає на наповнення доходної частини бюджету міста. Зокрема, протягом 2008 року від сплати збору за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг та ринкового збору до бюджету міста надійшло 8,6 млн. грн. (101,7% річного плану), що становить 1,6% доходної частини загального фонду бюджету міста без врахування трансфертів за відповідний період. Порівняно з іншими містами України, вказаний показник є невеликим.

Житлово-комунальне господарство міста

Житлово-комунальному господарству м. Сімферополя характерною є низка проблем, в цілому типових для переважної більшості міст України. Сюди, передусім, відноситься високий рівень зношеності основних засобів, у тому числі житлового фонду, об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста. Крім цього, у місті зберігається необхідність покращення фінансового стану підприємств, які надають житлово-комунальні послуги, шляхом впровадження економічно обґрунтованих тарифів, які б на 100% відшкодували собівартість надання послуг, підвищення рівня збору платежів за житлово-комунальні послуги.

Загалом, обсяг заборгованості населення за житлово-комунальні послуги станом на 01.01.2009 р. склав 60,5 млн. грн., у тому числі обсяг простроченої заборгованості становив 36,0 млн. грн., що у розрахунку на одного мешканця є високим рівнем.

За інформацією Сімферопольської міської ради, підприємствам-виробникам - та постачальникам житлово-комунальних послуг відшкодування різниці в тарифах з міського бюджету у аналізованому періоді не здійснювалось.

Комунальна власність та земельні відносини

З метою наповнення бюджету розвитку, за рахунок якого здійснюються капітальні вкладення місцевого бюджету, місто щорічно виставляє на приватизацію майно, яке перебуває в комунальній власності. Перелік об'єктів комунальної власності міста, що підлягають приватизації, затверджується рішенням міської ради. При цьому, визначення ціни об'єкта здійснюється за методикою оцінки вартості майна, затвердженої Кабінетом Міністрів України.

Затверджений на 2008 рік з урахуванням змін план за надходженнями від реалізації об'єктів комунальної власності було виконано на 102,1%. Порівняно з 2007 роком, обсяг надходжень від реалізації майна збільшився на 24%, як за рахунок збільшення кількості приватизованих об'єктів, так і за рахунок збільшення їх стартової вартості.

Уточнений план за надходженнями від реалізації землі у 2008 році було виконано на 93,5%. При цьому протягом аналізованого періоду до бюджету розвитку надходили кошти за земельні ділянки, реалізовані у 2007 році. Протягом 2008 року у м. Сімферополі шляхом викупу було реалізованого 6 земельних ділянок.

Міська влада активно використовує земельні та майнові ресурси для наповнення загального фонду бюджету міста. У 2008 році до бюджету міста надійшло орендної плати за землю та плати за оренду цілісних майнових комплексів загальним обсягом 24,8 млн. грн. (4,7% доходної частини загального фонду бюджету без урахування трансфертів). Суттєве збільшення у 2008 році обсягу надходжень до бюджету міста плати за землю пов'язано з тим, що Законом України «Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» було у 5 разів збільшено ставку земельного податку, а

орендну плату за землю встановлено на рівні трикратного розміру земельного податку. Крім цього, відповідно до рішення Сімферопольської міської ради, у 2008 оці у місті було проведено індексацію грошової оцінки земель.

Можна прогнозувати, що у зв'язку з загальною негативною макроекономічною динамікою у країні у 2009 році попит на нерухоме комунальне майно, передусім на земельні ділянки буде зменшуватись. Це, у свою чергу, впливатиме на обсяги надходжень до бюджету розвитку спеціального фонду бюджету м. Сімферополя та може ускладнити процес акумулювання бюджетних ресурсів, необхідних для здійснення капітальних вкладень.

Бюджет міста

Для повного та всебічного вивчення показників бюджет міста Сімферополя представлений у форматі бюджетного балансу в таблиці:

Бюджет м. Сімферополь протягом за 2006-2008 рр., у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2006	2006	2006 разом	2007	2007	2007 разом	2008	2008	2008 Разом
	Загальний фонд	Спеціаль-ний фонд		Загальний фонд	Спеціаль-ний фонд		Загальний фонд	Спеціаль-ний фонд	
Операційні надходження всього	392 003,6	38 563,6	430 567,2	564 871,4	48 748,4	613 619,8	706 373,9	103 751,2	810 125,1
Операційні видатки всього	356 966,8	30 416,6	387 383,4	531 655,7	32 697,9	564 353,6	666 060,0	67 286,1	733 346,1
Операційний баланс	35 036,8	8 147,0	43 183,8	33 215,7	16 050,5	49 266,2	40 313,9	36 465,1	76 779,0
Фінансовий дохід	11,0	0,0	11,0	4,7	0,0	4,7	220,5	0,0	220,5
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	11,0	0,0	11,0	4,7	0,0	4,7	220,5	0,0	220,5
Поточний баланс	35 047,8	8 147,0	43 194,8	33 220,4	16 050,5	49 270,9	40 534,4	36 465,1	76 999,5
Капітальні надходження всього	0,0	25 928,9	25 928,9	0,0	35 778,4	35 778,4	0,0	53 903,6	53 903,6
Капітальні видатки всього	38 941,0	33 270,3	72 211,3	24 078,4	47 891,0	71 969,4	46 774,2	99 846,6	146 620,8
Капітальний баланс	-38 941,0	-7 341,4	-46 282,4	-24 078,4	-12 112,6	-36 191,0	-46 774,2	-45 943,0	-92 717,2
Баланс після капітальних видатків	-3 893,2	805,6	-3 087,6	9 142,0	3 937,9	13 079,9	-6 239,8	-9 477,9	-15 717,7
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	0,0	-9,9	-9,9	0,0	-4,8	-4,8	0,0	-4,8	-4,8
Профіцит/дефіцит	-3 893,2	815,5	-3 077,7	9 142,0	3 942,7	13 084,7	-6 239,8	-9 473,1	-15 712,9
Фінансування	3 893,2	-815,5	3 077,7	-9 142,0	-3 942,7	-13 084,7	6 239,8	9 473,1	15 712,9
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Управління фінансів Сімферопольської міської ради

За результатами 2008 року, як і протягом попередніх бюджетних періодів, місто зберігає позитивний операційний баланс бюджету. При цьому, на відміну від багатьох інших міст України, позитивне сальдо операційного балансу бюджету

м. Сімферополя у 2008 році збільшилось, порівняно з попереднім бюджетним періодом.

У структурі операційних надходжень, як і в попередніх бюджетних періодах переважають податкові надходження, зокрема податок з доходів фізичних осіб та плата за землю. Збільшення обсягу надходжень податку з доходів фізичних осіб у 2008 році забезпечується зростанням середньомісячної заробітної плати (на 29,4%).

Зважаючи на те, що затверджений на 2008 рік обсяг доходів бюджету міста, які враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів перевищує обсяг відповідних видатків, м. Сімферополь у 2008 році продовжує перераховувати кошти до Державного бюджету. Загальна сума вилучення, що перерахована за 2008 рік до Державного бюджету склала 38,7 млн. грн. (100% річного плану).

Зростання обсягу платежів штрафів та інших операційних надходжень у 2008 році, як і у попередніх періодах забезпечується збільшенням обсягів власних надходжень бюджетних установ, зокрема, благодійних внесків, грантів та дарунків. Такі призначення не мають постійного характеру і, як правило, плануються в незначних обсягах. Слід також зазначити, що у 2008 році Сімферопольська міська рада продовжувала використовувати такий механізм наповнення спеціального фонду бюджету як створення цільових фондів.³ Джерелами надходжень до цільових фондів виступають пайові відрахування забудовників, відрахування, пов'язані з оформленням земельних ділянок, тощо. Загалом, протягом 2008 року до цільових фондів надійшло 7,3 млн. грн.

У 2008 році, з метою розширення джерел фінансування загального фонду бюджету, Сімферопольська міська рада розпочала практику розміщення тимчасово-вільних бюджетних коштів на депозитні рахунки у банківських установах. Починаючи з середини жовтня 2008 року на депозитних рахунках розміщувались тимчасово-вільні бюджетні кошти загальним обсягом 44,6 млн. грн., що забезпечило отримання бюджетом міста відсоткового доходу обсягом 219,4 тис. грн. У зв'язку з відсутністю у Сімферопольської міської ради прямого боргу, що потребує видатків на його обслуговування, бюджет міста у 2008 році зберігає профіцит фінансового балансу.

Капітальний баланс бюджету м. Сімферополь у 2008 році був негативним, що є типовим для більшості місцевих бюджетів України. При цьому у зв'язку з тим, що показник позитивного сальдо поточного балансу (за загальним та спеціальним фондами) був меншим за показник негативного сальдо капітального балансу, бюджет міста у аналізованому періоді було виконано з дефіцитом обсягом 15,7 млн. грн., який було профінансовано за рахунок залишків коштів на рахунках місцевих бюджетів.

Для своєчасного забезпечення фінансовими ресурсами поточних видатків загального фонду бюджету міста протягом 2008 року бюджетом міста залучалися короткострокові безвідсоткові позички з єдиного казначейського рахунку

³ Відповідно до рішень Сімферопольської міської ради, у місті були створені Фонд розвитку інженерної та соціальної інфраструктури міської ради та Фонд приватизації комунального майна міської ради

загальним обсягом 113,8 млн. грн. При цьому станом на 01.01.2009 року заборгованість за залученими позичками погашено у повному обсязі.

Виконання бюджету міста з дефіцитом мала наслідком зменшення ліквідності бюджету. Так показник ліквідності бюджету м. Сімферополя за загальним фондом⁴ за наслідками виконання бюджету у 2008 році був низьким – 0,9% (проти 2,4% у 2007 році). Показник ліквідності бюджету за спеціальним фондом теж перебував на низькому рівні – 2,3% (проти 16,9% у 2007 році).

Виконання доходної частини бюджету міста

Структурні пропорції формування доходної частини бюджету міста у 2008 році майже не змінилися, порівняно з попередніми бюджетними періодами. Як і раніше, в структурі доходів бюджету Сімферополя домінують податкові надходження та офіційні трансферти. Водночас слід відмітити зростання питомої ваги неподаткових надходжень (до 8,9% у 2008 році), що пов'язано зі значним перевиконанням у аналізованому періоді уточненого річного плану за власними надходженнями бюджетних установ, внаслідок отримання бюджетними установами благодійних внесків грантів та дарунків на суму 31,5 млн. грн. (30,1 млн. грн. з яких надійшли понад плану).

Затверджений на 2008 рік з урахуванням змін план за доходами загального фонду бюджету м. Сімферополь без урахування трансфертів було виконано на 96,0% у тому числі за закріпленими доходами на 97,6% та за власними доходами на 83,3%. Слід зазначити, що затверджений на 2008 рік Міністерством фінансів України обсяг закріплених доходів бюджету м. Сімферополя було перевиконано на 15,6%.

У структурі закріплених доходів загального фонду бюджету міста, як і у попередніх бюджетних періодах, найбільша питома вага припадає на податок з доходів фізичних осіб. Порівняно з попереднім бюджетним періодом, фактичний обсяг надходжень податку з доходів фізичних осіб у 2007 році збільшився на 34,5% (у 2007 році на 53,5%) та склав 427,9 млн. грн. Уточнений річний план за надходженнями податку з доходів фізичних осіб було виконано на 97,5% на що вплинуло уповільнення темпу зростання фонду заробітної плати у II половині 2008 року у зв'язку з поглиблення промислово-фінансової кризи у країні, та, як наслідок, застосування адміністраціями підприємств м. Сімферополя вимушених адміністративних відпусток та скороченого робочого часу.

Слід зазначити, що для бюджету м. Сімферополь характерним є прийнятний рівень диверсифікації надходжень податку з доходів фізичних осіб у частині найбільших платників податку.

⁴ Співвідношення обсягу залишків вільних бюджетних коштів на кінець бюджетного періоду до фактичного виконаного за цей бюджетний період обсягу видаткової частини бюджету за відповідним фондом.

Уточнений річний план за надходженнями до спеціального фонду бюджету без урахування трансфертів та коштів, що одержуються із загального фонду за підсумками року було виконано на 134,8%, на що вплинуло перевиконання плану за власними надходженнями бюджетних установ та високий рівень виконання плану за надходженнями до бюджету розвитку.

У зв'язку з загальною негативною макроекономічною динамікою у країні у 2009 році попит на нерухоме комунальне майно, передусім на земельні ділянки буде зменшуватись. Це, у свою чергу, впливатиме на обсяги надходжень до бюджету розвитку спеціального фонду бюджету м. Сімферополя та може ускладнити процес акумулювання бюджетних ресурсів, необхідних для здійснення капітальних вкладень. Зокрема у I кварталі 2009 року до спеціального фонду бюджету міста від операцій з капіталом надійшло 4 295,4 тис. грн. (19,3% уточненого річного плану).

Виконання видаткової частини бюджету міста

Порівняно з виконанням у 2007 році, фактично виконаний у 2008 році обсяг видаткової частини бюджету м. Сімферополь, без врахування трансфертів до бюджетів інших рівнів та коштів, що передаються до спеціального фонду, є на 38,8% більшим, на що вплинуло зростання обсягів фінансування установ бюджетної сфери (освіта, охорона здоров'я, культура тощо), а також видатків на державне управління та житлово-комунальне господарство. Збільшення видатків за галузями бюджетної сфери зумовлене зростанням оплати праці працівників бюджетних установ та, відповідно, великою питомою вагою видатків на оплату праці та нарахувань на неї у структурі видатків зазначених галузей.

Затверджений на 2008 рік план за видатками бюджету м. Сімферополь, без урахування трансфертів, що передаються до бюджетів інших рівнів та коштів, що передаються до спеціального фонду було виконано на 100,2%, на що вплинуло перевиконання плану за видатками спеціального фонду, тоді як видаткову частину загального фонду бюджету міста було виконано на 95,6%.

Планові обсяги видатків багатьох видаткових статей загального фонду бюджету міста віднесених до основних було виконано не у повному обсязі, зокрема: «Освіта» (95,3%), «Охорона здоров'я» (94,5%), «Державне управління» (97,4%), «Соціальний захист і соціальна допомога» (97,9%). Це, пов'язано як з перерахуванням не у повному обсязі з Державного бюджету окремих соціально-спрямованих субвенцій, так і з недовиконанням планового обсягу доходної частини загального фонду бюджету міста.

Незважаючи на це, у 2008 році, як і у попередніх бюджетних періодах, Сімферополь зберігає статус міста-донора та вчасно й у повному обсязі виконує план своїх зобов'язань з перерахування коштів до Державного бюджету. Фінансування цієї статті у аналізованому періоді було здійснено відповідно до запланованого обсягу (38,7 млн. грн.).

Невисокий рівень виконання уточненого річного плану за видатками мав наслідком збільшення кредиторської заборгованості бюджету м. Сімферополя до 29,5 млн. грн. станом на 01.01.2009 року. Погашення кредиторської заборгованості створюватиме у 2009 році додаткове навантаження на бюджет міста.

Збільшення у 2008 році доходів бюджету розвитку мало наслідком зростання капітальних видатків бюджету міста. При цьому питома вага поточних видатків у загальному обсязі видаткової частини бюджету у 2008 році продовжує залишатися дуже значною (83,3%).

Міський бюджет на 2009 рік

Доходну частину міського бюджету Сімферополя на 2009 рік без урахування трансфертів та коштів, що передаються до спеціального фонду бюджету затверджено в обсязі 342,4 млн. грн. Плановими показниками на 2009 рік обсяг доходної частини міського бюджету без урахування трансфертів та коштів, що передаються до спеціального фонду було зменшено на 17,3%, порівняно з виконанням у 2008 році. Темп росту надходжень загальнодержавних податків і зборів (обов'язкових платежів), які враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів відносно показника виконання у 2008 році склав 89,7%; темп росту власних доходів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів відносно показника виконання у 2008 році склав 112,0%;

У структурі закріплених доходів бюджету міста найбільша питома вага, як і у попередніх періодах припадає на податок з доходів фізичних осіб. У зв'язку з очікуваним зменшенням фонду оплати праці у промисловості та будівництві, на що впливатиме прогнозоване продовження практики застосування адміністраціями підприємств і організацій скорочень робочого часу, а також звільнень працівників, плановий обсяг надходжень у 2009 році податку з доходів фізичних осіб встановлено на рівні на 12,3% меншому, за фактично виконаний у 2008 році показник.

У I кварталі 2009 року уточнений річний план за надходженнями до бюджету міста податку з доходів фізичних осіб було виконано на 21,6%.

Заплановане збільшення обсягу власних доходів загального фонду міського бюджету Сімферополя на 2009 рік пов'язане з очікуваним зростанням (на 53,2%) плати за оренду цілісних майнових комплексів. Водночас у I кварталі 2009 року уточнений план за надходженнями плати за оренду цілісних майнових комплексів було виконано на 12,6%.

Загалом у I кварталі 2009 року затверджений на 2009 рік з урахуванням змін план за доходами загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів було виконано на 21,7%.

Показниками міського бюджету на 2009 рік обсяг доходної частини спеціального фонду без урахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду,

було зменшено порівняно з виконанням у 2008 році, майже вдвічі. Це пов'язано зі зменшенням планового обсягу власних надходжень бюджетних установ та доходів бюджету розвитку. У зв'язку з загальною негативною макроекономічною динамікою у країні у 2009 році попит на нерухоме комунальне майно, передусім на земельні ділянки буде зменшуватись. Це, у свою чергу, впливатиме на обсяги надходжень до бюджету розвитку спеціального фонду бюджету м. Сімферополя та може ускладнити процес акумулювання бюджетних ресурсів, необхідних для здійснення капітальних вкладень. Зокрема у I кварталі 2009 року до спеціального фонду бюджету міста від операцій з капіталом надійшло 4 295,4 тис. грн. (19,3% уточненого річного плану).

Видаткову частину міського бюджету м. Сімферополя на 2009 рік без урахування трансфертів до бюджетів інших рівнів та коштів, що передаються до спеціального фонду встановлено у обсязі 366,6 млн. грн., що складає 93,4% від фактичного показника у 2008 році.

Слід зазначити, що міський бюджет Сімферополя на 2009 рік було затверджено з дефіцитом обсягом 50,7 млн. грн., у тому числі дефіцит бюджету розвитку спеціального фонду міського бюджету склав 47 747,4 тис. грн. Рішенням Сімферопольської міської ради «Про міський бюджет на 2009 рік» було встановлено, що дефіцит міського бюджету у 2009 році у частині бюджету розвитку буде фінансуватися за рахунок залучення кредитних ресурсів.

Плановими показниками бюджету на 2009 рік обсяг вилучення до Державного бюджету встановлено у обсязі 25 047,9 тис. грн. (64,7% до фактичного показника у 2008 році).

Боргові зобов'язання міста

Зважаючи на нерівномірну динаміку надходжень та витрат до загального фонду бюджету міста у 2008 році, бюджетом міста в аналізованому періоді залучались короткострокові безвідсоткові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів загальним обсягом 113,8 млн. грн. Станом на 01.01.2009 року заборгованість за залученими позичками було погашено. Відтак прямий борг Сімферопольської міської ради станом на 01.01.2009 року був відсутнім, а пряме боргове навантаження бюджету м. Сімферополь (співвідношення обсягу прямого боргу до запланованого на 2009 рік обсягу доходної частини міського бюджету без урахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду до спеціального) дорівнює нулю.

Таким чином, станом на 01.01.2009 р. обсяг консолідованого боргу Сімферопольської міської ради, без урахування сукупного непогашеного залишку за кредитами залученими комунальними підприємствами міста складав 1 807,2 тис. грн. та був сформований за рахунок простроченої кредиторської заборгованості бюджету та простроченої кредиторської заборгованості комунальних підприємств міста.

Плани щодо залучення коштів у майбутньому

Сімферопольська міська рада з метою фінансування програм бюджету розвитку планує здійснити запозичення до бюджету розвитку, шляхом емісії облігацій внутрішньої місцевої позики обсягом 20,0 млн. грн. Орієнтовний термін обігу облігацій складає 5 роки. Відсоткова ставка встановлюватиметься відповідно до кон'юнктури ринку, але не більше 25,0%.

Прогнозна питома вага видатків на обслуговування боргу у запланованому на 2009 рік обсязі видаткової частини загального фонду міського бюджету складає 1,2%⁵, що не перевищує граничного розміру встановленого бюджетним законодавством.

З урахуванням запланованого запозичення обсяг прямого боргу Сімферопольської міської ради збільшиться на 20,0 млн. грн. Таким чином, прогнозне пряме боргове навантаження (питома вага прямого боргу у структурі затвердженого на 2009 рік з урахуванням змін обсягу доходної частини бюджету міста Сімферополь без урахування трансфертів) складе 3,3%, що є низьким борговим навантаженням на бюджет міста.

⁵ Розраховано, виходячи з максимального річного обсягу видатків на обслуговування боргу

Висновок

За результатами аналізу, кредитний рейтинг м. Сімферополя підтверджено на рівні **uaA**, прогноз «стабільний».

Генеральний директор

С. А. Дубко

Начальник відділу муніципальних рейтингів

О. К.Самойлова

Провідний фінансовий аналітик

П. В. Трощинський

Додатки

Агрегований бюджет міста Сімферополь за 2004-2008 роки, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2004 рік	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік
Податкові надходження	164 892,8	208 814,4	274 284,5	399 747,5	524 188,3
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	16 182,6	60 954,1	29 736,7	46 290,7	84 052,8
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів	43 357,7	84 746,1	126 546,0	167 581,6	201 884,0
Операційні надходження всього	224 433,1	354 514,6	430 567,2	613 619,8	810 125,1
Поточні видатки	169 572,4	216 448,3	296 719,7	402 442,4	511 568,9
Субсидії та поточні трансферти	52 408,6	84 662,6	90 663,7	161 911,2	221 777,2
Операційні видатки всього	221 981,0	301 110,9	387 383,4	564 353,6	733 346,1
Операційний баланс	2 452,1	53 403,7	43 183,8	49 266,2	76 779,0
Фінансовий дохід	17,0	3,3	11,0	4,7	220,5
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	17,0	3,3	11,0	4,7	220,5
Поточний баланс	2 469,1	53 407,0	43 194,8	49 270,9	76 999,5
Капітальні надходження	13 839,5	20 692,3	16 654,9	29 990,4	44 940,2
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	2 282,7	7 825,5	9 274,0	5 788,0	8 963,4
Капітальні надходження всього	16 122,2	28 517,8	25 928,9	35 778,4	53 903,6
Капітальні видатки	20 859,7	66 701,5	51 761,0	60 412,6	126 663,8
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	0,0	717,0	15 584,9	7 341,2	15 858,5
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	1 403,4	6 547,9	4 865,4	4 215,6	4 098,5
Капітальні видатки всього	22 263,1	73 966,4	72 211,3	71 969,4	146 620,8
Капітальний баланс	-6 140,9	-45 448,6	-46 282,4	-36 191,0	-92 717,2
Баланс після капітальних видатків	-3 671,8	7 958,4	-3 087,6	13 079,9	-15 717,7
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	31,0	23,5	-9,9	-4,8	-4,8
Профіцит/дефіцит	-3 702,8	7 934,9	-3 077,7	13 084,7	-15 712,9
Фінансування	3 702,8	-7 934,9	3 077,7	-13 084,7	15 712,9
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Виконавчого комітету Сімферопольської міської ради

Фінансування бюджету міста Сімферополь у 2004-2008 роках, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2004 рік	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік
Профіцит/дефіцит	-3 702,8	7 934,9	-3 077,7	13 084,7	-15 712,9
Фінансування	3 702,8	-7 934,9	3 077,7	-13 084,7	15 712,9
Зміни залишків	3 974,2	-7 934,7	3 947,0	-12 680,4	16 807,5
залишок на початок року	13 886,1	9 911,9	17 846,6	13 899,6	26 579,9
залишок на кінець року	9 911,9	17 846,6	13 899,6	26 580,0	9 772,4
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Залучення	16 010,0	43 647,7	81 218,0	123 586,9	0,0
Погашення	16 010,0	43 647,7	81 218,0	123 586,9	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	0,0	0,0	0,0	-830,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0	43 800,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	0,0	0,0	0,0	44 630,0
Фінансування за борговими операціями	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Запозичення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Інші розрахунки	-271,4	-0,2	-869,3	-404,3	-264,6
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Виконавчого комітету Сімферопольської міської ради